

Professor dr. juris
GEIR WOXHOLTH
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo

Kontor:
Det Juridiske Fakultet
Institutt for Privatrett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo
Tlf: 22 85 97 66
Fax: 22 85 96 20
Mail: geir.woxholth@jus.uio.no

NAAF
ved arrangementkomiteen
(Anne Ombye, Bjørn
Rørstad og Bård Svendsen)

Privat:
Midstugrenda 52A, 0787 Oslo
Tlf: 22 14 75 10
Fax privat: 22 14 08 48
Mobil: 90 20 15 25
Bank: 5038 10 23807

Sommerhus:
Sødra Hamngatan 6,
450 71 Fjällbacka
Sverige
Tlf: 0046-525-31450

Oslo, 21 september
2014

RETTLIGE SPØRSMÅL VEDRØRENDE NORGES ASTMA- OG ALLERGIFORBUND (NAAF)

1. Oppdraget

Jeg er blitt kontaktet av Bjørn Rørstad på vegne av "arrangementkomiteen" og anmodet om å vurdere og ta stilling til enkelte juridiske spørsmål som knytter seg til NAAF og forbundets drift.

Det mandat jeg har fått meg forelagt lyder:

"Arrangementskomiteen vil med bakgrunn i støtte fra 9 av 10 regioner i NAAF ha en juridisk vurdering av følgende:

1. Hadde de tre medlemmene av KKV grunnlag i vedtekter, vedtak og eller bakgrunnsjus for å avsette de valgte medlemmene av FS og innsette seg selv som interimsstyre i mars 2014?

2. Hvis nei på 1.: Kan senere begivenheter ha reparert dette?

3. Kan de landsmøtevalgte medlemmer av Forbundsstyret gjenoppta sine verv og på selvstendig grunnlag kreve gjennomført ekstraordinært landsmøte etter vedtak 22 mars 2014?

4. Kan regionene (9 av 10) avholde ekstraordinært landmøte 28 september med grunnlag i krav fra det landsmøtevalgte Forbundsstyret og/eller de 24 storlag og lokalforeninger? Vil det kunne oppstå juridiske eller praktiske hinder for faktisk gjennomføring?

5. Hvilke konsekvenser vil det ha at generalsekretæren har erklært lojalitet til Interimsstyret og foreholder de tillitsvalgte at generalsekretær og sekretariat erklærer alle vedtak og valg som gjennomføres uten Interimsstyret og generalsekretærens godkjennelse og deltakelse vil være ugyldige?

6. Har KKV kompetanse til å underkjenne valgkomiteens innstilling?"

Jeg har fått oversendt et meget omfattende faktamateriale. Det dreier seg om et betydelig antall dokumenter og mailer. Blant det viktigste kan nevnes:

- Mandat KKV
- Vedtekter for NAAF
- 21-22 september 2013: Protokoll landsmøte
- 25-26 oktober 2013: Protokoll NAAF
- 14 november 2013: Protokoll KKV
- 6-7 desember 2013: Protokoll NAAF
- 11 desember 2013: Protokoll NAAF
- 7-8 februar 2014: Protokoll NAAF
- 28 februar 2014: Protokoll NAAF
- 12 mars 2014: Protokoll KKV
- 21-22 mars 2014: Protokoll NAAF
- 24 mars 2014: Protokoll KKV
- 25 mars 2014: Brev fra Møre og Romsdal Storlag
- 9 april 2014: Protokoll NAAF
- 29 april 2014: Protokoll NAAF
- 29 april 2014: Protokoll KKV
- 14 mai 2014: Protokoll NAAF
- 26 mai 2014: Protokoll NAAF
- 11 juni 2014: Protokoll NAAF
- 11 juni 2014: Protokoll NAAF, sak 100-14
- 18 juni 2014: Protokoll KKV
- 24 juni 2014: Brev fra det landsmøtevalgte forbundsstyre
- 1 juli 2014: Protokoll KKV
- 25 juli 2014: Protokoll NAAF
- 7 august 2014: Protokoll NAAF

- 17 august 2014: Protokoll NAAF
- 3 september 2014: Protokoll KKV
- 12 september 2014: Mail fra generalsekretær
- 12 september 2014: Notat fra advokatfirmaet Grette
- 17 september 2014: Tilsvar til den selvoppnevnte arrangementskomiteen

For ordens skyld nevner jeg at jeg ikke har noen tilknytning til personer i arrangementskomiteen eller i NAAF. Jeg har heller ikke påtatt meg noe annet oppdrag for NAAF. På denne bakgrunn er jeg fullt ut habil. Jeg nevner dette, ettersom jeg forstår at det er en dyptgående konflikt i forbundet.

2. "Hadde de tre medlemmene av KKV grunnlag i vedtekter, vedtak og eller bakgrunnsjus for å avsette de valgte medlemmene av FS og innsette seg selv som interimsstyre i mars 2014?"

2.1 Faktisk bakgrunn

Den faktiske bakgrunnen for den juridiske problemstilling som spørsmålet reiser er angitt i advokatfirmaet Grettes notat 2 september 2014, jfr s 2. Jeg legger til grunn at denne fremstillingen av bakgrunnen er korrekt og bygger på samme faktumfremstilling.

Advokatfirmaet Grette skriver:

“Den 22 mars 2014 kom det tidligere forbundsstyret i NAAF ikke til enighet om vedtagelse av NAAFs budsjett for 2014. Daværende forbundsstyre vedtok enstemmig å innkalle til et ekstraordinært landsmøte:

“Forbundsstyret ber om ekstraordinært landsmøte innen 15 september d.å. for å velge nytt forbundsstyre.

Forbundsstyret som ble valgt på landsmøtet 2013 vil fungere frem til ekstraordinært landsmøte er avholdt, og nytt forbundsstyre er valgt”.

KKV var til stede under forbundsstyremøtet og besluttet den 24 mars 2014 å konsituere seg selv som et midlertidig forbundsstyre i påvente av landsmøtets avgjørelse. Følgende vedtak ble enstemmig fattet av KKV:

“Ut ifra samarbeidssituasjonen i forbundsstyret tar KKV til etterretning at landsmøtevalgte medlemmer vil stille sine plasser til disposisjon og innkalle til ekstraordinært landsmøte.

- Ut ifra årsaken til ovennevnte ser KKV det som umulig at forbundsstyret kan lede forbundet frem til et slikt ekstraordinært landsmøte.
- KKV som landsmøtevalgt organ tar derfor ansvaret for forbundsstyrets arbeid og konstituerer seg selv som forbundsstyre frem til ekstraordinært landsmøte.
- [...]
- Varaene i KKV best tre inn som KKV fram til ekstraordinært landsmøte.
- I tillegg til valg av nytt forbundsstyre skal ekstraordinært landsmøte behandle forbundets økonomi”.

Da daværende KKV overtok ansvaret fra daværende forbundsstyre i NAAF trådte varamedlemmene i KKV inn som nytt fungerende KKV”.

2.2 Juridisk vurdering

Landsmøtet er KKV sitt øverste organ, jfr vedtektene § 6-1. Etter vedtektene § 6-4 bokstav g er det landsmøtet som skal velge NAAFs forbundsstyre. Selv om det ikke fremgår eksplisitt av vedtektene, er det ingen tvil om at et ekstraordinært landsmøte har kompetanse til å avsette forbundsstyret og velge nytt forbundsstyre. Et ekstraordinært landsmøte har også kompetanse til å avsette KKV og velge nytt KKV.

Disse slutningene kan trekkes på grunnlag av alminnelig foreningsrett, slik det er fremholdt av Grette, jfr notatets s 2-3, der det vises til Woxholth, Foreningsrett, tredje utgave, Oslo 2008, s 263. (Grette uttaler seg ikke om eventuell avsettelse av og valg av nytt KKV).

Jeg kan legge til at det ikke er juridisk tvilsomt at et ekstraordinært landsmøte har den nevnte kompetansen til å avsette forbundsstyret og/eller KKV og til å velge nye representanter til disse organene.

Dersom noe annet organ enn landsmøtet skal ha kompetanse til å avsette forbundsstyret, er det rettslige *utgangspunktet* at det må foreligge en *vedtektshjemmel*. Dette følger av at vedtektene nettopp legger valg av

forbundsstyret til landsmøtet – og ikke til noe annet organ. Det samme gjelder for valg av nytt forbundsstyre. Jeg kommer nedenfor tilbake til spørsmålet om delegasjon av kompetansen til å avsette og velge nytt forbundsstyre.

Det kan slås fast at vedtektene ikke uttrykkelig legger kompetansen til å avsette og/eller velge forbundsstyre til KKV. Det blir derfor nødvendig å ta stilling til om KKV *likevel* kan sies å ha en slik kompetanse, herunder kompetanse til å oppnevne seg selv som nytt forbundsstyre (“interimstyre”).

Den kompetanse KKV har fått fra landsmøtet er vedtektsfastsatt, jfr vedtektene § 5-9 tredje ledd, foruten at den følger av landsmøtets fastsettelse av “utvalgets mandat”, jfr § 5-9 annet ledd. I følge vedtektene § 5-9 tredje ledd er KKV myndighet:

“Utvalget skal være overvåker av forbundsstyrets økonomiske disposisjoner og påse at vedtak fattes innenfor rammene av NAAFs vedtekter, samt foreta endelig godkjenning av NAAFs regnskap. Kontroll- og klageutvalget er klagenemnd i suspensjons- og eksklusjonssaker”.

Denne bestemmelsen gir altså KKV en *generell kompetanse* til å overvåke forbundstyrets økonomiske disposisjoner, men denne generelle kompetansen begrenser seg til å være en “påseplikt”, jfr ordet “overvåker”.

Kun på to punkter gir bestemmelsen KKV en *beslutningsmyndighet*, nemlig når det gjelder godkjenning av regnskapet og som klagenemnd i suspensjons- og eksklusjonssaker.

Avsettelse av og valg av nytt forbundsstyre er verken regnskapsgodkjenning eller klagenemndsvirksomhet, og slik avsettelse faller heller ikke innenfor “påseplikten”, ettersom det å avsette et landsmøtevalgt forbundsstyre forutsetter et vedtak. Det samme gjelder valg/oppnevning av nytt forbundsstyre.

Noen kompetanse til å avsette forbundsstyret eller oppnevne nytt forbundsstyre følger heller ikke av det *mandat* KKV har fått av landsmøtet. Mandatet refererer kun til vedtektens § 5-9, se dets § 2. Ut over dette uttales det i mandatet at utvalget også har en annen “påseplikt” enn den overvåkingsplikt som er nevnt i vedtektenes § 5-9, nemlig i forhold til Det Norske Helsecenter.

Mandatet gir videre KKV vise rettigheter vedrørende informasjon, jfr § 3, tale- og forslagsrett på landsmøtet, jfr § 6, og rett til å innkalle til ekstraordinært landsmøte, jfr § 5.

Ingen av disse rettighetene gir KKV noen kompetanse til å treffe vedtak *av noen art* ut over det rent prosessuelle (innkalling), "påseplikt" og informasjonsplikt.

Mandatet omtaler overhodet ikke en eventuell kompetanse til å avsette forbundsstyret eller til å velge nytt forbundsstyre. I og med at mandatet kun inneholder prosessuelle kompetanser og påseplikter, jfr foran, er det helt naturlig.

I mandatets § 2 heter det:

"Det er utvalget som selv avgjør hva som faller inn under første ledd"

Det er helt opplagt at dette ikke er en generalfullmakt til KKV til å gjøre hva KKV vil, ønsker eller finner for godt. Det er en soleklar forutsetning at KKV bare kan avgjøre sin kompetanse selv, dersom saksforholdet ligger innenfor rammen av KKV sitt mandat og dette omfatter som foran påpekt kun prosessuelle plikter og påseplikter (bortsett fra som klageorgan, noe som understreker poenget). KKV kan selvsagt ikke fatte vedtak i strid med vedtektene i NAAF, bare fordi KKV har fått en adgang til selv å bestemme hva som faller innenfor mandatet. Og KKV kan selvsagt ikke fortolke mandatet utvidende akkurat som man vil. Det er klart underforstått at denne adgangen til selv å avgjøre hva som faller innenfor første ledd, utelukkende gjelder saksforhold der KKV *har* kompetanse. Tanken er åpenbart at hvis det skulle foreligge tvil om KKV's kompetanse *innenfor områder der KKV er kompetent*, så står KKV fritt til å avgjøre hva som faller innenfor mandatet. Jeg anser dette som helt opplagt. I og med at verken vedtektene eller mandatet gir noen indikasjoner som helst på at KKV kan avsette forbundsstyret, eller oppnevne nytt forbundsstyre (herunder seg selv som forbundsstyre), er det utvilsomt slik at KKV ikke kan gjøre dette under henvisning til mandatets § 2.

Systemslutninger fra NAAFs vedtekter viser enda tydeligere at KKV ikke har kompetanse til å avsette styret eller oppnevnte nytt. Som fremholdt foran, har KKV kun en kompetanse til å føre tilsyn etter vedtektene og mandatet (med de foran nevnte spesifiserte unntak som det ikke kan generaliseres fra). KKV har imidlertid et *betydelig maktmiddel*. KKV har kompetanse – uoppfordret og eventuelt i strid med oppfatningen i forbundsstyret – til å innkalle til

ekstraordinært landsmøte, jfr vedtektene § 7-1. Og et ekstraordinært landsmøte har myndighet til å avsette forbundsstyret, se foran. Det er etter dette et sentralt poeng at KKKU på ingen måte er handlingslammet eller stillet i en situasjon der man ikke kan agere besluttsomt, dersom KKKU under utøvelse av sin "påseplikt" finner at økonomiforvaltningen gjennomføres mangelfullt, og KKKU kan selv legge opp til en dagsorden der KKKU oppstiller avsettelse av forbundsstyret som (eventuelt) eneste sak. Det er på denne demokratiske måten vedtektene gir KKKU en mulighet til å sette makt bak sine ord og få "sanksjonert" sin "påseplikt". Denne ordningen følger direkte av vedtektene.

Nettopp fordi vedtektene gir KKKU denne kompetansen, er det ingen grunn til at KKKU skal ha noen kompetanse til selv å avsette forbundsstyret. Jeg kan tillegge at dette utvilsom må gjelde, uansett hvor alvorlig eventuelle misligheter fra et forbundsstyre kan antas å være, ut fra KKKU sin egen vurdering. Dette må ses i sammenheng med at vedtektene gir KKKU en kompetanse til å innkalle ekstraordinært landsmøte "på kort varsel". Hele poenget med dette er at det skal være mulig å få en rask avgjørelse fra demokratiet i organsiasjonen, (det ekstraordinære) landsmøtet, typisk i sak som gjelder spørsmålet om forbundsstyret bør avsettes.

Systematikken i vedtektenes regulering av plikter, kompetanser og sanksjonsmyndighet legger, helt i samsvar med et demokratisynspunkt, den avgjørende myndigheten til å avsette forbundsstyret til (det ekstraordinære) landsmøtet. Dermed oppnås også full symmetri, i og med at et nytt forbundsstyre også bare kan velges av (det ekstraordinære) landsmøtet.

Jeg kan legge til at det som er fremholdt foran ikke bare følger av en tolkning av vedtektene, mandatet og systemslutninger fra vedtektene, men også er det vanlige i alle foreninger og forbund jeg har hørt om eller vært i kommunikasjon med, som har et særskilt overvåkningsorgan/kontrollorgan. Det ligger for så vidt også i ordet "kontrollorgan" – KKKU er et "Kontroll- og klageutvalg" – organet skal føre kontroll og påse at økonomiforvaltningen er forsvarlig, ikke ta vedtaksmyndighet i egne hender – dette skal overlates til foreningens/forbundets øverste organ på ordinær demokratisk måte.

Jeg merker meg at Grette har reist spørsmål om landsmøtet har kompetanse til å *delegere* kompetansen til å avsette forbundsstyret til et annet organ, i dette tilfellet KKU.

Det juridiske utgangspunktet for at det eventuelt skal være adgang til noe slikt, er at det skjer innenfor de rammer vedtektene trekker opp. I NAAFs vedtekter er det imidlertid ingen hjemmel for at landsmøtet kan delegere adgangen til å avsette forbundsstyret til noe annet organ, herunder til KKU.

På dette punkt er det åpenbare feil i Grettes notat. På s 3 refererer Grette til min bok "Foreningsrett" og siterer følgende:

"Innenfor de vedtektsbestemte skranker står generalforsamlingen herunder fritt til å delegere myndighet til underordnede organer".

I avsnittet under skriver Grette:

"Utgangspunktet er således at det er landsmøtet i NAAF som har kompetanse til å *avsette styret i NAAF og at landsmøtet kan delegere denne kompetansen videre.* (uthevet av meg).

Det uthevede er en grov forvrengning av min uttalelse som Grette siterer like foran (se over). Utgangspunktet er *ikke* at kompetansen kan delegeres videre, det er kun "innenfor de vedtektsbestemte skranker" dette kan skje, noe Grette altså ikke presiserer på det punkt der "utgangspunktet" oppstilles for Grettes *egen* drøftelse. Med dette feilaktige utgangspunktet, blir alt Grette senere skriver om dette punktet klart uholdbart, se nedenfor.

En riktig utlegning av norsk foreningsrett på dette punkt, med referanse til sitatet fra min bok, innebærer at vedtektene ut fra ordlyd og en naturlig tolkning kan oppstille *grenser* for delegasjonsadgangen. Dette må man eventuelt ta hensyn til.

Til dette kommer at Grette slutter fra en generell uttalelse fra min side om delegasjonsadgang, til at "landsmøtet kan delegere denne kompetansen videre". Jeg har ikke uttalt meg om delegasjon av adgangen til å avsette et styre overhodet og langt mindre forbundsstyret i NAAF. Det er ikke gitt at noe slikt kan følge av en mer generell delegasjonsadgang, hvis en mer generell delegasjonsadgang først skulle tenkes å foreligge.

Grette tar altså for gitt at det foreligger en delegasjonsadgang, jfr notatets s 3, og drøfter videre om landsmøtet har delegert kompetansen til å avsette forbundsstyret til KKV, jfr s 3. Her gjør Grette en ny, alvorlig feilslutning.

Grunnen er at det ikke foreligger noe vedtak fra landsmøtets side eller noe annet juridisk grunnlag som kan underbygge at landsmøtet *har* delegert kompetansen til å avsette forbundsstyret til KKV. *En slik delegasjon har altså rett og slett ikke funnet sted.* Derfor er det utvilsomt at KKV ikke kan utlede noen myndighet til å avsette forbundsstyret fra landsmøtet.

På dette punkt er det også grunn til å presisere at det *ikke* er adgang for landsmøtet til å foreta noen delegasjon av myndigheten til å avsette styret til KKV. Grunnen er at vedtektene er til hinder for det, jfr foran. Det gjelder med andre ord vedtektsfastsatte begrensninger for delegasjonsadgangen i dette spørsmålet, jfr foran, slik jeg uttrykkelig forutsetter i det sitat som er foretatt fra Grettes side. På dette punkt viser jeg til drøftelsen foran, der jeg påpeker at (1) vedtektene legger valg (og dermed også avsettelse) av forbundsstyret til landsmøtet, (2) vedtektenes regler som gir kompetanse til KKV gir kun "påseplikt", jfr foran (utenom de spesifiserte unntakene som det ikke kan generaliseres fra), og (3) at KKV har fått en uttrykkelig vedtektshjemmel til å sanksjonere mulige brudd på plikter fra forbundsstyrets side ved å bruke sin myndighet til raskt å innkalle til ekstraordinært årsmøte. Denne systematikken i vedtektenes kompetansefordeling forutsetter *helt klart* at landsmøtet ikke kan delegere adgangen til å avsette forbundsstyret til KKV.

Det er like uholdbart når Grette går videre og foretar en ny feilslutning ved å legge til grunn at landsmøtet *har delegert* kompetansen til å avsette styret til KKV, se notatets s 3 nederst og s 4. Det er ikke truffet noe delegasjonsvedtak fra landsmøtets side som gir KKV kompetanse til å avsette styre. Grette begrunner denne "delegasjonen" ved å vise til *foreningsselvstyret*, altså til det at en forening eller et forbund har en kompetanse til å treffe visse vedtak selv om det ikke foreligger noen vedtektshjemmel, jfr notatets s 3-4. Også her viser Grette til min bok Foreningsrett, men også her benytter de seg av denne boken som "kilde" på et grunnlag som er helt misforstått.

Det jeg skriver – og som siteres – er at en forening vil ha "en viss kompetanse til å treffe vedtak uten at disse har utvetydig hjemmel i vedtektene". Det er naturligvis

riktig i all sin generalitet, men når Grette derfra slutter at KKV har fått kompetanse til å avsette styret, jfr s 3 nederst og s 4, blir det fullstendig uholdbart. Det er naturligvis *bare* i de tilfellene hvor vedtektene selv – direkte eller på grunnlag av en systemslutning – åpner rom for at vedtak kan treffes uten klar hjemmel i vedtektene, eller hvor dette ellers er naturlig, at foreningsstyret kan begrunne at *visse* vedtak kan treffes.

I denne saken er nettopp poenget at vedtektene og systematikken i reguleringen av KKV kompetanse og landsmøtets kompetanse, jfr foran, er til hinder for at KKV avsetter forbundsstyret. Sagt på en annen måte: Det er selvsagt ikke noe legitimt grunnlag for at forenings/forbundets selvstyret skal gi et organ, her KKV, en myndighet til å treffe vedtak, når foreningen selv gjennom nettopp sitt eget selvstyre (vedtektene) direkte eller gjennom systemslutninger har regulert dette *annerledes*. Jeg viser til fremstillingen foran.

Grette forsøker å utdype at selvstyret til foreningen kan gi KKV en kompetanse ved å vise til vedtektenes regulering av KKV sin myndighet i § 5-9, se notatets s 3 nederst og s 4. Grette uttaler at § 5-9 innebærer at KKV er blitt “delegert” en “vid kompetanse for å sikre NAAF’s drift i tråd med vedtektene, formålet og økonomisk forsvarlighet. Grette viser her til mandatets regel om at KKV selv fastsetter sin kompetanse. Som jeg har påvist foran, er dette klart uholdbart. Mandatets regel på dette punkt må selvsagt fortolkes slik at KKV aldri har noen kompetanse ut over hva vedtektene ut fra ordlyd og naturlig tolkning gir KKV, se foran. Og vedtektene gir KKV kun en “påseplikt” (bortsett fra spesifiserte unntak), se foran. Det blir derfor å sette saken fullstendig på hodet, når Grette på denne måten utleder at KKV har en vid vedtakskompetanse som altså skal gi organet myndighet til å avsette forbundsstyret.

Jeg vil betone at Grette overhodet ikke nevner systematikken i vedtektene, og at KKV på ingen måte stilles uten maktmidler, fordi KKV kan innkalle ekstraordinært landsmøte på kort varsel med forslag om å avsette styret. Dette er selve kronargumentet mot at det er noen grunn til å gi KKV en slik myndighet, i strid med hele systematikken i vedtektene. Jeg forstår rett og slett ikke at Grette kan foreta en vurdering av disse spørsmålene uten å gå grundig inn på det nevnte. Formålsbestemmelsen til NAAF og forsvarlig økonomiforvaltning, som altså trekkes frem av Grette som kjerneargumenter, kan realiseres nettopp ved at KKV utøver sin “påseplikt” og innkaller til ekstraordinært landsmøte med kort varsel med dagsordenpunkt om å avsette styret. Det er ganske opplagt at det

forhold at KKV selv ønsker å kaste styret, eller mener at det vil ta for lang tid før noe slikt kan skje, er et helt uholdbart og usaklig argument. Vedtektene forutsetter at innkalling kan skje raskt. Om KKV mener at en sak ikke er moden for rask behandling, gir selvsagt ikke det KKV en kompetanse til selv å avsette forbundsstyret.

Det KKV her har gjort er å avsette forbundsstyret uten hjemmel, noe som i foreningsrettslig terminologi og i dagligspråket ofte blir betegnet som et *kupp*, muligens gjort i beste mening, men det rokker ikke ved at det rent faktisk og rettslig har vært et *kupp*. Foreningsretten og foreningspraksis er full av eksempler på at organer i foreninger kupper foreningen ut fra forskjellige slags "nødrettspregede" resonnementer. Det er et felles trekk at stort sett har man alltid edle motiver å vise til.

Den påfølgende innsettingen av seg selv som nytt forbundsstyre ("interimstyre") er like uholdbar som den uhjemlede avsettelsen. Det er overhodet ingen hjemmel verken i vedtektene eller i norsk foreningsrett, for en slik selvinnsetting. Man kunne kanskje ha tenkt seg, helt teoretisk, at det kunne ha foreligget en avsettelseskompetanse. Men selv om noe slikt hadde vært tilfellet, måtte det ha foreligget et eget rettslig grunnlag for at KKV kunne oppnevnte *seg selv* som nytt forbundsstyre. Det er helt åpenbart at dette ikke kan utledes av formålsbetraktninger og synspunkter om KKV's oppgaver. Jeg viser på dette punkt til fremstillingen foran, der det er grundig redegjort for hvilke oppgaver og hvilken kompetanse dette *kontrollorganet* har.

KKV sine vedtak om å avsette det landsmøtevalgte forbundsstyre og oppnevne seg selv i dettes sted, er særdeles alvorlige brudd på NAAF's vedtekter; de samme vedtekter som KKV er valgt for å påse blir overholdt. Det hører videre til saken at avsettelsen og selvoppnevningen *utvilsomt* er uten juridisk grunnlag.

KKV sin beslutning om å avsette forbundsstyret er *ugyldig*, ettersom KKV var uten materiell kompetanse i saken, jfr Woxholth, Foreningsrett, s 345. Fremstillingen på dette punkt i boken gjelder direkte virkninger av kompetanseoverskridelse fra styrets side, men saken blir den samme når det gjelder kompetanseoverskridelse fra KKV sin side.

Også KKV's beslutning om å innsette seg selv som "intrimstyre" i forbundsstyrets sted er *ugyldig*, ettersom KKV manglet materiell kompetanse også på dette punkt.

Konsekvensen blir etter dette at også de etterfølgende vedtak som er truffet av KKU i egenskap av å "være" forbundsstyret ("interimstyret") er *ugyldige*. Det vil gjelde for budsjettvedtak og andre vedtak KKU har truffet under forehavende å være forbundsstyre ("interimstyre"). (Jeg går ikke spesifikt inn på vedtaket om å oppnevne Grette som gransker, dette ligger utenfor mitt mandate og krever en egen drøftelse).

Konklusjon: KKUs avsettelse av forbundsstyret og oppnevning av seg selv som forbundsstyre er fattet uten hjemmel i vedtektene og uten juridisk grunnlag i det hele, og er ugyldig. Konklusjonen er ikke tvilsom. Vedtak som KKU har truffet under forehavende av å være forbundsstyre ("interimstyre") er også ugyldige.

3. "Hvis nei på 1.: Kan senere begivenheter ha reparert dette?"

Det som eventuelt kunne ha reparert den materielle kompetansebristen som foreligger ved at KKU avsatte forbundsstyret og oppnevnte seg selv som styre ville ha vært at det kompetente organ for avsettelse og valg av forbundsstyret – landsmøtet – i ettertid ga sitt samtykke til beslutningene. Det har ikke skjedd. Kompetansesvikten er derfor ikke reparert.

Konklusjon: Det har ikke funnet sted noen etterfølgende reparasjon av kompetansesvikten.

4. "Kan de landsmøtevalgte medlemmer av Forbundsstyret gjenoppta sine verv og på selvstendig grunnlag kreve gjennomført ekstraordinært landsmøte etter vedtak 22. mars 2014?"

Det første spørsmålet her er om de landsmøtevalgte medlemmer av Forbundsstyret kan gjenoppta sine verv.

I og med at situasjonen er den at KKUs beslutninger om å avsette forbundsstyret og innsette seg selv som forbundsstyre er ugyldige, er situasjonen den at det landsmøtevalgte forbundsstyre de facto og de jure *er* forbundsstyret i NAAF. Jeg oppfatter det slik at det landsmøtevalgte forbundsstyret ikke har trukket seg, men blitt tvunget til å gå av. Da kreves det ingen formalisering for at det landsmøtevalgte forbundsstyre skal ha funksjon som NAAFs forbundsstyre – det har vært forbundsstyret helt siden det ble valgt og *er* det fortsatt.

Situasjonen tatt i betraktning kan det likevel være hensiktsmessig at det landsmøtevalgte forbundsstyret treffer et vedtak om at det *rekonstituerer* seg. Det

må skje ved at hele styret *innkalles*, også styreleder eller andre som måtte være uenige i at styret rekonstituerer seg. Vanlige regler om vedtaksførhet gjelder så.

Jeg legger til at KKUs oppnevning av vararepresentantene til KKU som nytt KKU er ugyldig. Det er en direkte følge av at KKU ikke har hatt noen kompetanse til å foreta noen slik "oppnevning" – KKU har som foran forklart aldri noengang hatt reell kompetanse som forbundsstyre.

Realiteten er etter dette den at KKU reelt har vært KKU i den periode KKU rettsstridig har agert som "forbundsstyre". KKU er jo valgt på landsmøte som KKU og det vedtaket er fortsatt effektivt rettslig sett, akkurat på samme måte som vedtaket om valget av det landsmøtevalgte forbundsstyre er det, se foran. Dette har betydning når det gjelder KKUs kompetanse til å innkalle til ekstraordinært landsmøte. Se nærmere om dette nedenfor.

Det andre spørsmålet her er om det landsmøtevalgte forbundsstyret, etter å ha rekonstituert seg, kan kreve gjennomført ekstraordinært landsmøte etter vedtak 22 mars 2014.

Det landsmøtevalgte forbundsstyres vedtak truffet 22 mars 2014 går ut på at det skal innkalles til "ekstraordinært landsmøte innen 15 september d.å. for å velge nytt forbundsstyre".

Dette vedtaket må anses bortfalt, ettersom datoen 15 september er passert, uten at vedtaket er fulgt opp og gjort effektivt. Det har neppe noen avgjørende rettslig betydning at grunnen til dette er avsettelsen av styret og innsettelsen av KKU som forbundsstyre. Selv om disse vedtakene rettslig sett er nulliteter (ugyldige), innebærer ikke det at forbundsstyrets vedtak fortsatt har rettslig effekt, når datoen for møtet er passert.

Forbundsstyret har det imidlertid i sin makt å treffe nytt vedtak om innkalling til ekstraordinært landsmøte. Det er likevel et særlig spørsmål om forbundsstyret har kompetanse til å gjøre dette, når realiteten er den at KKU allerede har innkalt til ekstraordinært landsmøte med møtedato 28 september 2014. I den forbindelse er det også et spørsmål om KKU har myndighet til å utsette dette ekstraordinære landsmøtet.

Jeg ser saken slik at KKUs vedtak om å innkalle til ekstraordinært landsmøte 28 september 2014 nok er gyldig. KKU har riktignok ikke hatt kompetanse som forbundsstyre (interimstyre) til å gjøre dette, fordi KKU rettslig sett aldri har vært forbundsstyre i den perioden det har fungert som forbundsstyre. Imidlertid følger det av vedtektene § 7-1 at KKU som KKU har kompetanse til å foreta slik innkalling. I og med at KKU reelt sett har hatt kompetanse som KKU hele perioden, og oppnevningen av vararepresentantene som KKU er ugyldig, se foran, er det naturlig å se saken slik at vedtaket om å innkalle til ekstraordinært landsmøte 28 september 2014 er gyldig, fattet av KKU som KKU. KKU er jo valgt av landsmøtet og har fortsatt kompetanse som KKU, noe det har hatt hele tiden.

Det må gjelde selv om KKU selv har trodd at KKU har opptrådt som forbundsstyre.

Det foreligger etter dette en gyldig innkalling til ekstraordinært landsmøte 28 september 2014 og selv om det landsmøtevalgte forbundsstyre også har kompetanse til å innkalle til ekstraordinært landsmøte, jfr vedtektene § 7-1, kan det ikke gjøres når det allerede foreligger en rettmessig innkalling til slikt ekstraordinært landsmøte.

Det neste spørsmålet blir om KKU har myndighet til å *utsette* det ekstraordinære landsmøte som KKU allerede har innkalt til.

Utgangspunktet er at vedtak som treffes av foreningers og forbunds styrende organer kan omgjøres, dersom vedtaket ikke har medført at noen har fått etaberte rettigheter som følge av vedtaket. Vedtak om innkalling til ekstraordinært landsmøte står imidlertid på mange måter i en særstilling. Som regel vil det være mye om å gjøre å få gjennomført et ekstraordinært landsmøte meget raskt, noe som er forutsatt i NAAFs vedtekter § 7-2, jfr formuleringen "på kort varsel". Etter at vedtaket er truffet fremsettes det så en *innkalling*. Denne innkallingen har rettslig sett en rettighetsside og en påbudsside. Rettighetssiden viser seg først og fremst ved at gitte delegater har forslags-, tale- og stemmerett, pliktsiden først og fremst ved at det må antas å gjelde en møteplikt, i alle fall for en del av dem som har møterett.

I den forbindelse er det også sentralt at den eller de sakene som er fastsatt i innkallingen ikke kan suppleres eller endres på et senere tidspunkt. Dersom det skulle være adgang til å omgjøre et vedtak om innkalling til ekstraordinært landsmøte, ville dette altså kunne få den følge at man også endret saklisten, med mindre man følte seg bundet og la til grunn samme sakliste som gjaldt for den opprinnelige innkallingen. Det må derfor være klart at dersom det er adgang til å utsette et allerede innkalt ekstraordinært landsmøte, må det utsatte møte forholde seg til nøyaktig til samme sakliste som det først innkalte møte.

Jeg noterer meg at Grette har vurdert dette spørsmålet, uten at advokatfirmaet er inne på betydningen innkallelsen kan ha som rettighets- og forpliktelseselement. Den drøftelse Grette for øvrig foretar på dette punkt er også mangelfull og misvisende. Grette skriver på s 5:

"Med utgangspunkt i at landsmøtet som øverste organ kan fatte ethvert vedtak angående foreningen og at deler av denne kompetanse kan delegeres, er det vår vurdering at KKUs mandat og diskresjonære skjønn gir KKU en adgang til å utsette landsmøtet dersom det kan forankres i plikten til å påse at vedtak skal skje i samsvar med vedtekter, formål og strategi".

Argumentasjonen her er uforståelig. Landsmøtet har ikke foretatt noen delegasjon av kompetansen til å utsette det ekstraordinære landsmøtet. Det blir også helt meningsløst å ta det utgangspunkt at landsmøtet eventuelt "kan" gjøre

dette. Poenget er jo tvert om at det er flere år til neste landsmøte og at landsmøtet nettopp ikke samles før det ekstraordinære landsmøtet avvikles. Det er helt teoretisk at et landsmøte noengang vil delegere retten til å utsette et innkalt, ekstraordinært landsmøte til KKV eller forbundsstyret. Den alminnelige forutsetningen er jo at et ekstraordinært landsmøte skal innkalles så raskt som mulig, jfr forutsetningen i vedtektene § 7-1.

Grette anfører videre på s 5 at en utsettelse ... "kan forankres i plikten til å påse at vedtak skal skje i samsvar med vedtekter, formål og strategi". Denne argumentasjonen som fremhver at vedtak skal skje i samsvar med "vedtekter" fremstår underlig, når realiteten er den at KKV har begått alvorlige brudd på vedtektene ved å avsette forbundsstyret og innsette seg selv som forbundsstyre, se foran.

Det eneste valide argument til fordel for at KKV (som KKV) kan utsette et allerede innkalt ekstraordinært landsmøte er at det ikke er mulig å sikre et forsvarlig grunnlag for saksbehandlingen, hvis det ekstraordinære landsmøtet avvikles i samsvar med (den første) innkallingen. Jeg forstår det slik at et argument i den sammenheng er at advokatfirmaet Grettes granskningsrapport ikke er ferdig til den 28 september 2014. Et annet argument er knyttet til KKV's vurdering av valgkomiteens arbeid. I Grettes notat, jfr s 5, anføres disse to forhold som argumentasjon for utsettelse.

Det siste argumentet er uholdbart. KKV har ingen kompetanse overhodet etter vedtektene til å blande seg inn i valgkomiteens arbeid. Selv om vedtektenes regulering av valgkomiteens arbeid og funksjoner tar valg på ordinære landsmøter som utgangspunkt, er det åpenbart at valgkomiteen er *uavhengig* – valgt på landsmøtet som valgkomiteen er – og derfor ikke behøver å forholde seg til pålegg av noen art fra *noe* organ utenom landsmøtet selv. Dette er også den alminnelige regelen i foreningsretten, jfr Woxholth, Foreningsrett, s 259: "Valgkomiteen står fritt i utøvelsen av sin forslagsrett".

De av reglene i vedtektenes bestemmelser om valgkomiteen som gjelder selve valget, gjelder selvsagt også ved valg foretatt på ekstraordinært landsmøte, herunder muligheten til å foreslå andre kandidater enn de innstilte, jfr vedtektene § 10. Denne regelen gir muligheter til å fravike valgkomiteens instilling, og den forutsetter nettopp at valgkomiteen under sitt arbeid har arbeidet fullstendig uavhengig. Det er ikke adgang til å påvirke eller stille krav til valgkomiteen før innstillingen foreligger, men deretter kan man på demokratisk måte velge andre enn de innstilte, jfr § 10.

Så til argumentet om å vente på granskningsrapporten. Dette er isolert sett ikke uten substans. Men det er et spørsmål hva rapporten kan tilføre, ettersom Grette som gransker vel er oppnevnt av KKV i funksjon av egetoppnevnt "interimstyre", noe som Grette altså oppfatter som rettmessig. Realiteten er at det er helt åpenbart at KKV har begått et alvorlig rettsbrudd mot NAAF ved uhjemlet å avsette forbundsstyret og innsette seg selv som nytt forbundsstyre, og dette

rettsbruddet mener altså Grette er holdbart. Etter min mening kan det stilles spørsmål ved Grettes habilitet som gransker. Dette er det imidlertid opp til det ekstraordinære landsmøtet å ha en mening om, slik det også gjelder for innholdet i granskningsrapporten. Det vil også være en mulighet for at Grette møter på det innkalte ekstraordinære generalforsamlingsmøtet og redegjør for sitt arbeid med granskningsarbeidet, selv om rapporten ikke skulle foreligge i sin endelige form.

Etter min mening kan argumentet om å avvente granskningsrapporten neppe få noen utslagsgivende betydning for spørsmålet om kompetansen til å utsette det allerede innkalte, ekstraordinære årsmøtet. Grunnen er det jeg har anført foran om at innkallingen har løfte- og påbudskaraktér, jfr foran. Jeg ønsker å legge til at jeg anser dette spørsmålet tvilsomt.

Konklusjon: KKKU har ikke kompetanse til å utsette det allerede innkalte ekstraordinære landsmøtet.

4. "Kan regionene (9 av 10) avholde ekstraordinært landmøte 28 september med grunnlag i krav fra det landsmøtevalgte Forbundsstyret og/eller de 24 storlag og lokalforeninger. Vil det kunne oppstå juridiske eller praktiske hinder for faktisk gjennomføring?"

I og med at KKKU ikke har adgang til å utsette det allerede innkalte ekstraordinære landsmøtet, jfr foran, vil jeg anta at dette spørsmålet har begrenset interesse.

Hvis jeg likevel skal besvare spørsmålet, er realiteten den at vedtektene § 7-1 legger opp til at det er forbundsstyret eller KKKU som har kompetanse til å innkalle ekstraordinært landsmøtet. Andre organer har ikke det. Forbundsstyret har likevel en plikt til å besørge innkalling, når 1/3 av lokalforeningene eller storlagene krever det. Saken kan derfor ikke avvises formelt med at storlagene/landsforeningene ikke selv kan forestå innkallelsen. I og med at innkallelsen er gjort og KKKU ikke kan omgjøre den, jfr foran, vil ikke det nykonstituerte forbundsstyret ha noen myndighet til eller grunn for å innkalle til ekstraordinært landsmøte samme dag, jfr foran. Det gjelder hva enten en slik innkallelse tenkes gjort på forbundsstyrets eget initiativ eller etter initiativ fra andre enheter i NAAF.

Det ligger ellers i saken at det landsmøtevalgte forbundsstyret skal ha funksjon som forbundsstyre og det landsmøtevalgte KKKU som KKKU på den forestående ekstraordinære generalforsamlingen, jfr foran.

Det vil selvsagt kunne oppstå juridiske og/eller praktiske problemer ved gjennomføringen, dersom KKKU saboterer innkallingen og ikke møter eller dersom KKKU på annen måte skulle motarbeide gjennomføringen av møtet. Jeg vil imidlertid anta at noe slikt ikke skjer. Det er all mulig grunn for KKKU til å forholde seg ydmykt til at KKKU har begått alvorlige vedtektsbrudd overfor NAAF.

5. "Hvilke konsekvenser vil det ha at generalsekretæren har erklært lojalitet til Interimsstyret og foreholder de tillitsvalgte at generalsekretær og sekretariat erklærer alle vedtak og valg som gjennomføres uten Interimsstyret og generalsekretærens godkjenning og deltakelse vil være ugyldige?"

Jeg har ikke et tilstrekkelig grunnlag for å ha noen mening om generalsekretæren aktivt har støttet opp om KKV sine beslutninger om å avsette forbundsstyret og oppnevne seg selv som nytt forbundsstyre og heller ikke på hvilket nivå generalsekretæren har medvirket i forbindelse med de vedtektsbruddene KKV har begått. Men det er ganske klart at *dersom* generalsekretæren har vært aktiv i disse henseende, er det oppsigelses- eller avskjedgrunn etter arbeidsmiljøloven. Det ligger i sakens natur at hvis en generalsekretær har medvirket aktivt til vedtektsbrudd av denne alvorlige typen, foreligger det en helt grunnleggende illojalitet fra generalsekretærens side. Den omstendighet at generalsekretæren kan ha vært i "god tro", kan ikke gjøre noen forskjell.

Jeg nevner endelig at KKV vesentlig har misligholdt sine plikter overfor NAAF og KKV har derfor etter min mening en plikt til å trekke seg på det ekstraordinære landsmøtet, selv om det eventuelt ikke skulle foreligge noe dagsordenpunkt om avsettelse og/eller valgt av (nytt) KKV. Når KKV selv ikke er i stand til å overholde vedtektene, er det fullstendig meningsløst dersom KKV også i fortsettelsen skal påse og "overvåke" at andre overholder dem.

6. Har KKV kompetanse til å underkjenne valgkomiteens innstilling?"

Svaret på dette spørsmålet er et åpenbart nei. Jeg viser til fremstillingen foran om valgkomiteens uavhengighet.

Vennlig hilsen

Geir Woxholth

